

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ยุคปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน รวมทั้งสามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศ กระจายสู่ผู้ประกอบการธุรกิจ และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยสังเกตได้ชัดเจนว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ไม่ใช่เพียงการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หากแต่มุ่งปลูกฝังการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอีกด้วย กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ สร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนร่วมในทุกๆ ฝ่าย และยังคงปกป้องรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่คู่สังคมไทยให้ยาวนานที่สุด

อย่างไรก็ตามในสองทศวรรษที่ผ่านมา ธรรมชาติของโลกได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อม อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเร่งขยายการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ โดยธรรมชาติโลกได้เผยแพร่รายงานด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีดัชนีชี้วัดคุณภาพของสิ่งแวดล้อมบางอย่างได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงในรายได้ อาทิ การแพร่กระจายของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และปริมาณขยะมูลฝอย เป็นต้น ส่วนดัชนีชี้วัดอื่น อาทิ การขาดแคลนน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภค และการสุขภาพของเมืองมีคุณภาพต่ำลงเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ดัชนีชี้วัดในการแพร่กระจายของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์(SO₂) และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์(N₂O) แสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะเส้นโค้งระฆังคว่ำกับรายได้ โดยคุณภาพสิ่งแวดล้อมของดัชนีชี้วัดดังกล่าว จะมีความเสื่อมโทรมมากขึ้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น และลดต่ำลงในเวลาต่อมาเมื่อรายได้เพิ่มสูงเกินกว่าระดับหนึ่ง หรือเป็นระดับรายได้ที่เป็นจุดวกกลับของการเสื่อมโทรมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Ayres, 1998 : 14)

สำหรับในประเทศไทยตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา องค์กรธุรกิจในประเทศไทยมีความเข้าใจและตื่นตัวเรื่องแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรมากขึ้น อีกทั้งการตื่นตัวของกระแสแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร อาจเป็นผลมาจากการขับเคลื่อนในทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ องค์กรธุรกิจ รวมไปถึงสถาบันการศึกษา โดยภาครัฐตื่นตัวมากขึ้นและเป็นเสมือนแรงผลักดันช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการตื่นตัวไปสู่ภาคเอกชน ขณะที่ภาคเอกชนก็หันมาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้นเช่นเดียวกัน ตั้งแต่บริษัทใหญ่ไปจนถึงขนาดเล็ก จนกระทั่งองค์กรหลายแห่งบรรจุ

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นกลยุทธ์หลักของบริษัท และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในการดำเนินการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรให้เป็นความร่วมมือระดับประเทศ ดังนั้น องค์กรธุรกิจจึงมีหน้าที่ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตมนุษย์ด้วยการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยถือว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกคน ดังที่ ศ.นพ.ประเวศ วะสี กล่าวไว้ในปาฐกถาเรื่อง “ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม” (ประเวศ วะสี. 2545 : 45) ว่า เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของมนุษยชาติในศตวรรษนี้ เนื่องจากศตวรรษนี้ได้เกิดวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงขึ้น โดยจะเป็นการพิสูจน์มนุษย์ว่า จะมีความสามารถที่จะทำให้เกิดความถูกต้องในเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความอยู่รอดของตัวมนุษย์เอง (พรรณทิมา สรรพศิรินันท์. 2552 : 12)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรมุ่งเน้นถึงการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจพร้อมกับการรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้วิจัยมีความต้องการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันแบบเดิมๆ ด้วยการนำเสนอแนวคิด “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ประกอบเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยผู้ศึกษาต้องการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญาให้เชื่อมโยงกับพื้นฐานแห่งความเป็นไทยทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นต้นทุนการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วแม้ว่าจะใช้ไปมากสักเท่าไร ก็ไม่ทำให้ต้นทุนนี้หมดไป แต่กลับยังเป็นผลดีที่ได้อารมณ์ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งต่างๆเหล่านี้ไว้ ประสานเข้าด้วยกันกับสิ่งสมรรถนะทางสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยนำมาด้วยผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีในการกระจายรายได้สู่ชุมชนและการจ้างงานในท้องถิ่นอีกด้วย

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะผลให้เกิดเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความยั่งยืน ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี ได้มีการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งนับเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าสนับสนุนการท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2552 โดยทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี ได้เชิญคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญด้านตรวจประเมินแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงทั้งสิ้น 19 ท่าน จาก 18 หน่วยงาน โดยกรรมการส่วนหนึ่งเป็นกรรมการที่เคยเดินทางมาประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. 2549 แล้ว จึงเป็นผู้ที่เห็น

ความแตกต่างทางศักยภาพของแต่ละแหล่งอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเมื่อสามปีที่แล้วกับในปัจจุบันว่ามีการพัฒนาตามแนวทางที่ได้ประเมินไปเมื่อครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบุรี ถึงแม้ว่าจะได้คะแนนที่ไม่สูงนัก เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใหม่มาของจันทบุรี ณ วันปัจจุบันที่ทำการประเมินและยังไม่ได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ แต่ในปัจจุบันผู้วิจัยได้รับรู้ว่า ชุมชนริมน้ำจันทบุรี ได้มีการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนี้ได้อย่างต่อเนื่อง และคาดว่าจะเป็นที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ประกอบการค้าบริเวณชุมชนริมน้ำจันทบุรี โดยเมื่อต้นปี พ.ศ. 2552 เมื่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี มีนโยบายที่จะพัฒนาชุมชนริมน้ำจันทบุรี ให้กลับมาเป็นย่านการค้าที่สำคัญอีกครั้งหนึ่ง จึงได้จัดให้มีการทำประชาคมเพื่อกำหนดทิศทาง การอนุรักษ์และพัฒนาเกิดกลุ่มอาสาสมัครทำงานเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาชุมชนในนามของ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนริมน้ำจันทบุรี ร่วมกันดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูชุมชน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และความเป็นย่านการค้า สืบสานเรื่องราวประวัติศาสตร์ของชุมชน และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชน ภายใต้แนวความคิด วัฒนธรรมนำการค้า โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และข้อตกลงร่วมกันว่า “จะร่วมมือกันสร้างจิตสำนึก และความสามัคคีของชุมชนในการดำรงไว้ ซึ่งวิถีชีวิตที่มีคุณภาพฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นย่านการค้า สืบสานเรื่องราว ประวัติศาสตร์ของชุมชน และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนริมน้ำจันทบุรีให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบุรี” จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นมีความเป็นไปได้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนริมน้ำจันทบุรีให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการสร้างคุณค่าหรือเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนริมน้ำจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะของบุคคลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนริมน้ำจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนริมน้ำจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ในการวิจัย ดังนี้

1. เป็นการสร้างจิตสำนึกกับคนในชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการเกิดการอนุรักษ์อย่างชัดเจน ร่วมกันรักษาสมดุลการพัฒนาทางเศรษฐกิจพร้อมกับการรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ผ่านการสร้างกระบวนการกลุ่มให้มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ให้เกิดการจัดการอย่างเป็นระบบ และเมื่อประสบผลสำเร็จแล้วชุมชนริมน้ำจันทบูรจะกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายต่างๆ กลายเป็นพลังในการสร้างฐานความรู้สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนริมน้ำจันทบูร
2. นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจใช้เป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนริมน้ำจันทบูรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในบริเวณ ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวนรวม 15,213 คน แบ่งเป็นเพศชาย 7,292 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 7,921 คน และประชากรนอกเขต ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบูร จำนวน 1,277,749 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในบริเวณ ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และประชากรนอกเขต ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบูร คำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1970 : 886) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.87 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 400คน โดยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี

1.2.2 31-40 ปี

- 1.2.3 41-50 ปี
- 1.2.4 อายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป
- 1.3 ระดับการศึกษา
  - 1.3.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลาย
  - 1.3.2 สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายถึงปริญญาตรี
  - 1.3.3 สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.4 สถานะของบุคคล
  - 1.4.1 ประชากรในบริเวณ ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
  - 1.4.2 ประชากรนอกเขต ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบูร
- 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบ่งเป็นดังนี้
  - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์
  - 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง การมีองค์ประกอบร่วมของแนวคิดการสร้างคุณค่าหรือเพิ่มมูลค่าบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญาให้เชื่อมโยงกับพื้นฐานแห่งความเป็นไทยทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประวัติศาสตร์
2. การมีส่วนร่วม หมายถึง จิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการเข้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม
3. ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการกำกับดูแลกิจการที่ดีควบคู่ไปกับการใส่ใจรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน
4. การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

5. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากร การท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเรียนรู้ ซึ่งชมความงามด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

6. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การวางแผนหรือการเสนอความคิดเห็น ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบุรีไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม

7. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากถิ่นที่อยู่ปัจจุบันไปยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด จันทบุรี โดยสมัครใจ และมีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

8. ชุมชนริมน้ำจันทบุรี หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนอยู่อาศัย ประกอบอาชีพ และสถานที่ท่องเที่ยวย่านท่าสิงห์ ย่านท่าหลวง และย่านศาลเจ้าที่ตลาดล่าง ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัด จันทบุรี

9. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลที่มีผลประโยชน์ สิทธิ หรือส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกชุมชนริมน้ำจันทบุรี

10. สถานะของบุคคล หมายถึง ความเป็นไป ความเป็นอยู่ในเขตพื้นที่การทำวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน

10.1 ประชากรในบริเวณ ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

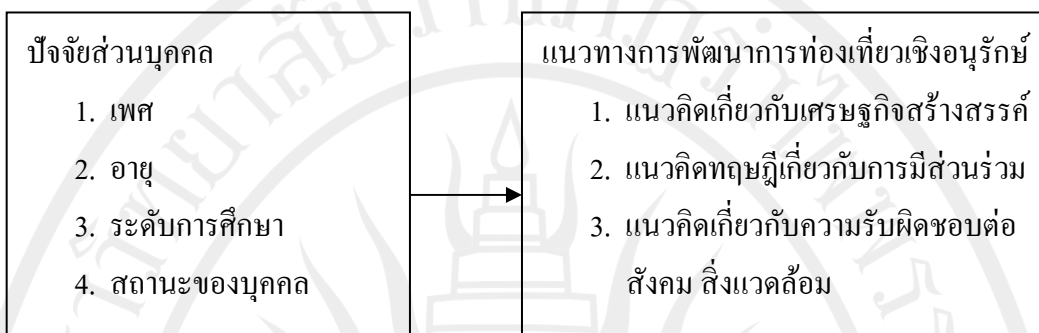
10.2 ประชากรนอกเขต ต.วัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนริมน้ำจันทบุรี โดยมีแนวคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมแหล่งประวัติศาสตร์และความงดงามทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเก่าริมน้ำ จันทบุรี ดังนั้น ในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเก่าริมน้ำ จันทบุรีจำเป็นต้องเตรียมการป้องกันโดยอาศัยหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทักษะคิด ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ คุณลักษณะและสภาพแวดล้อมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรในการศึกษา โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษาและสถานะของบุคคล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเก่าริมน้ำจันทบุรี สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศ อายุ ระดับการศึกษาและสถานะของบุคคล มีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. เศรษฐกิจสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์